Principii NT de formare teologică și spirituală în familie

OCTAVIAN BABAN

Prezentare generală

În anul 2 al programului de MA in Teologie Aplicată se studiază mai multe subiecte focalizate pe pastorația tinerilor și a familiilor. Printre ele se pot enumera cursul de Pedagogie parentală (B. Mogoș, an2, sem.1) și Familia în teologia creștină (T. Rusu, an2, sem.1) și Lucrarea cu familiile din Biserică (T. Rusu, an1, sem.1).

Caracterul specific și conținutul cursului de Formare spirituală și teologică în familii se referă la felul în care soții – și părinții – se pot influența unii pe alții, pe copii mai ales, dar și reciproc în dezvoltarea spirituală și teologică. Include chiar și noțiuni de evanghelizare, acolo unde este cazul – iar în cazul copiilor, într-adevăr, aceasta este un aspect central al formării. Cursul va căuta să identifice cu precădere principii din NT în această privință, dar nu va trece cu vederea și menționarea principiilor biblice din VT.

Lectia 1: curs 1-2

Curs 1.
Elemente introductive de antropologie, definirea familiei și a educației creștine

Pentru a ajunge să definim și să discutăm principii de formare spirituală în familie avem nevoie să privim la câteva noțiuni de antropologie și sociologie. De asemenea, la unele noțiuni de psihologie (adică la suma de constatări și principii despre comportamentul uman pe care le-au descoperit și formulat psihologii, dar cu o precizare: psihologia creștinului nu se bazează doar pe constatări și observații clinice, medicale, și nici nu le absolutizează în vreun fel, ci se bazează pe descoperirea Scripturii cu privire la Dumnezeu, om, societate și univers.)

A NOȚIUNI DE ANTROPOLOGIE

Definire antropologie:

1. Studiul științific al originii, comportamentului și dezvoltării fizice, sociale și culturale a oamenilor.

2. Acea parte a teologiei creștine care se ocupă de geneza, natura și viitorul ființei umane, în special prin contrast cu natura lui Dumnezeu.
3. Știința care studiază structura și funcțiile corpului uman.

(sursa: The American Heritage® Dictionary of the English Language, ed. a 5-a)

Omul și identitatea sa, identitatea umană și relațiile

Omul nu își găsește identitatea doar în sine, cunoscându-se pe sine, ci se cunoaște și se afirmă prin interacțiune cu alții, prin relații.

S-ar putea spune că identitatea umană are șase temelii sau resurse majore pentru realizarea sa:
1. Existența umană proprie (cunoașterea de sine, fizică, biologică, psihică, spirituală).
2. Relația cu Dumnezeu, creatorul și mântuitorul omului.
3. Relația cu familia apropiată.
4. Relația cu comunitatea restrânsă (familie lărgită, sat, biserică).
5. Relația cu societatea (nivel național – internațional).
6. Relația cu lumea înconjurătoare (cunoașterea mediului).

Se poate vorbi despre o antropologie evoluționistă și o antropologie creaționistă, biblică.

1. Antropologia evolutionistă

Ele reprezintă de fapt, două cazuri particulare ale unei abordări mai generale, conform cărei istoria religiilor poate fi urmărită din două perspective majore:

Problematica dinamicii religiilor: un proces de la simplu la complex, sau cicluri istorice?

Când se studiază istoria religiilor se presupune, de cele mai multe ori, ca religiile s-au dezvoltat de la simplu la complex, de la o gandire de tip politeist (neabstractizata), la o gandire de tip monoteist, cu grad inalt de abstractizare.

Istoria religiilor, ca enciclopedie, ca sumă a cunoştinţelor despre apariţia şi dezvoltarea fenomenului religios, pune un accent deosebit pe *etnologie*, *etnografie* (studiul civilizatiilor omenesti, a culturii) şi pe *antropologie* (ce e omul si cum se dezvolta el). Aceasta din cauză că religia şi dezvoltarea ei se împleteşte cu cultura unei societăţi, într-o anumită zonă, pentru un anumit grup de popoare (este contextualizată cultural, etnic şi geografic, foarte adesea).

M. Eliade in „*Istoria credintelor religioase*", vorbeste despre evoluţia oamenilor şi despre religia lor, despre primii oameni *completi,* aşa cum îi priveşte el. Eliade aduce in discutie problema hominizariii omului, a evoluţiei din formele de *primate*, inferioare omului, la stadiul de *homo sapiens*. El ii numeste *paleantropi* pe primii oameni compleţi spiritual şi biologic. Din punct de vedere stiinţific, azi există o perspectiva diferită, evoluţionismul fiind supus unei critici foarte puternice. Recunoaşterea dimensiunilor diversităţii de cultură umană, precum şi a unităţii biologice a omenirii (unitatea de genom), conduce la o concepţie de tip mozaic despre culturi, religii şi civilizaţii, nu neapărat la o concepţie de tip evoluţionist.

S-ar mai putea vorbi, atunci, despre o dezvoltare sau o evoluţie în timp a religiilor? Era religia oamenilor primitivi o religie simpla, sau complexa ?

Privind inapoi, în istorie, vedem ca acesti oameni primitivi aveau un cult simplu, dar care includea un cult al mortii, ritualuri, elemente care indică existenţa concepţiei despre viaţa după moarte. Apoi, unde există ritual, există şi o gândire simbolică.

Pesterile si desenele din Franta (desenele rupestre) dovedesc cultura primitvă, dar, în acelaşi timp, ele arata o capacitate extraordinara a oamenilor din acele vremuri (ex. din vegetale faceau culori extrem de durabile in timp, desenele arata talent şi eleganţă artistică, viaţă culturală, umor, obiceiuri religioase: preoti sau vrajitori stând la sfat, scene de vânătoare, imagini in care apar oameni in prezenţa dinosaurilor (probleme de coexistenţă, nu de succesiune a celor două specii). Primitivismul tehnologic şi religios este, în felul acesta, supus unei relativităţi observabile.

Se poate observa, apoi, un număr de corespondenţe între gândirea religioasă din diverse zone şi civilizaţii, unele din ele surprinzătoare, având în vedere lipsa de comunicare între aceste zone, altele explicabile în baza relaţiilor existente între comunităţi (concepţii egiptene transferate la greco-romani, legatura dintre hinduism si budism, dintre crestinism si islamism).

Este dificil de aflat cum s-au conditionat unele pe altele religiile (interacţia culturală a putut să beneficieze de factori diverşi cum ar fi

legăturile economice, explorări geografice, cuceriri militare, dominaţii politice, etc.). Totuşi, ideea de bază este că varietatea de forme religioase poate avea şi alte explicaţii decât un proces de avansare treptată a conştiinţei, un fel de evoluţionism al religiilor.

2. Antropologie biblică

Din acest punct de vedere se poate pune o întrebare pertinentă: ce sugerează Biblia cu privire la istoria religiilor? Relatările biblice favorizează o istorie a religiilor cu două mari componente: o mişcare liniară în timp şi o pendulare între cicluri istorice asemănătoare până la un punct (progres şi revenire în formă de „u"). Conform Bibliei, succesiunea religiilor ar cunoaste urmatoarele etape:

1. Un timp al pre-religiei, cand nu exista o religie organizată

Adam, Eva, Cain, Abel nu au viata religioasa, ca atare, o religie. Ei pot comunica cu Dumnezeu, dar nu a aparut nici un intermediar ; nici Adam nu e preot. Întâlnirile cu Dumnezeu din Eden pot fi interpretate ca echivalent al rugăciunii ?

Primul act religios este jertfa. Cain si Abel incep sa gandeasca un act religios, jertfa, insa despre Adam si Eva nu se spune asta. Crima lui Cain duce la un nou pas în comunicarea cu Dumnezeu : exilul şi proto-legământul. In aceasta perioada apare scrisul (Gen. 4:15). Dumnezeu îi dă un semn lui Cain, aşa încât el sa nu fie omorat. Nu avem alte semne de viata religioasă, dar creste violența, păgânismul, autoritarismul de tip dictatură. Moartea este cunoscută prin violență socială și crimă, nu prin efectele îmbătrânirii, încă. Este vorba de crimele lui Cain si Lameh, asupra unor oameni mai tineri decât ei. Dupa căderea în păcat, au apărut și elemente ale religiei, dar nu fac parte dintr-un sistem organizat de închinare.

Apare Set (înlocuit). Geneza spune că atunci oamenii au început să cheme Numele Domnului, Gen 4. 26, pe vremea lui Enos. Acesta este primul semn al religiei organizate, iar la sate apare o linie a credinciosilor. Oraşele (cetățile – locuri întărite, fortificate) par să se dezvolete pe altă linie. Se dezvoltă muzica (Iubal), se confectioneaza arme, se dezvolta cultura, aceasta fiind un substitut de viata spirituală, deoarece nu pare să se dezvolte în paralel și în conexiune cu viața de credință și închinare. Aceste conexiuni vor apărea mai târziu, mai ales în Israel. De asemenea, se pot identifica la egipteni și la civilizațiile mesopotamiene, înainte de Israel, dar în forme păgâne.

Pe linia lui Set sunt mai mulți oameni credinciosi: Enoh (5. 12), care a dus o viata de ascultare si de comunicare cu Dumnezeu. Aceast pare să fie o formă de religie, o disciplină religioasă personală.

Enoh nu a fost vazut murind; Prin răpirea sa la cer, Dumnezeu le dă o idee despre posibilitatea continuării vieții după moarte și despre înviere – o reîntoarcere la viață (în vremurile acelea incepusera oamenii să vadă ca oamenii imbatranesc și mor).

Potopul vine la cca 2000, sau poate 3000 de ani î.H., aproximativ la 1000 - 1500 de ani la facerea lumii. Urmașii lui Cain au murit la potop, Conform Bibliei, omenirea de astăzi s-a dezvoltat din Noe și urmașii săi, Sem, Ham și Iafet.

Dumnezeu a aratat ca e posibil un alt final, nu moartea (Enoh). A dat, apoi, un semn despre sfarsitul omenirii de atunci – harul avea să se sfârşească odată cu sfârşitul vieţii lui Metusala. .

Metusala= Judecata, calamitate; moare in anul potopului

Noe = Mangaiere, Salvare, Speranta (pentru omenire)

Dumnezeu le da revelatia sa oamenilor din linia de oameni credinciosi.

Viata religioasa inainte de potop:

- exista jertfa
- existau oameni care au inceput sa cheme Numele Domnului in mod organizat
- Dumnezeu dadea revelatii in chip profetic

2. Noe şi legământele omenirii

Abia Noe, la iesirea din corabie, se apropie de ceea ce se poate numi o religie: el face un altar (Gen. 8:20), aduce ardere de tot (animale curate si necurate), înca nu aparuse Legea lui Moise care stabilea care animale erau curate si care nu. El oferă concepte clare de viaţă religioasă, de raportare la Dumnezeu.

Dumnezeu introduce elementele religioase dupa ce a adus jertfa in Gen. 9.

Legamantul ***noahic*** (curcubeul) este premergator celui ***mozaic*** (Dumnezeu face cu poporul evreu la muntele Sinai un legamant cu deschidere mare spre Neamuri, dar in timp, nu atunci).

Dumnezeu da principii premergatoare legii mozaice :

autoritatea omului asupra animalelor

regim alimentar

reguli de igiena (aduc aminte de Levitic)

reguli morale (Dumnezeu contabilizeaza vietile :cine ucide, nu va fi pedepsit-pune capat scutirii de moarte data lui Cain) ;

paradox : Dumnezeu restrange violenta sau nu ?

Inceputul religiei este datorat constientizarii pacatului, a departarii de Dumnezeu, a interventiei oamenilor credinciosi care sunt nevoiti sa aduca jertfe intr-un anume fel.

Dumnezeu ia decizia ca omul sa traiasca doar 120 ani, reducand astfel timpul de viata cu cca 90% si aduce potopul.

În concluzie, concluzie putem spune ca prima perioada este fara religie, iar in cea de-a doua intalnim doua tipuri de organizare sociala :

a) – oamenii exceleaza in cultura si merge din ce in ce mai rau

b) – ei il cauta pe Dumnezeu; dintre toti Dumnezeu îl salveaza pe Noe si familia lui

c) - de la Noe încolo se gandeste in termeni universali; nu stim cine era Melhisedec...

- apar popoarele pagane
- Iov, desi era credincios, nu pare sa fi fost din poporul evreu
- Dumnezeu forteaza aparitia unui popor, caruia ii da si o religie
- fara interventia lui Dumnezeu nu aparea marele popor

Diferențe și domenii comune.

Repere de antropologie evoluționistă versus antropologie creștină. Cum se definește familie și cum participă ea la viața societății. Familia și educația în familie (în general și în contextul familiei creștine). Vârstele educației și dezvoltării. Echilibrul educării în familie, în biserică, în comunitatea locală, în societate.

B. Repere antropologice ale familiei

Familia este un proiect al lui Dumnezeu.

Ea este primul nivel, și anume – fundamental, la care se exprimă natura socială, comunitară a omului. Omul are o natură socială, comunitară, primită ca parte din asemănarea sa cu Dumnezeu. Expresia „după chipul și asemănarea noastră", care este urmată imediat de expresia „l-a făcut după chipul lui său, parte bărbătească și parte femeiască i-a făcut", înseamnă mai multe lucruri:

– O natură personală / persoană (voință, intelect, sentimente, sau voință, rațiune, sentimente)

– O viață spirituală, bazată pe prezența, călăuzirea, asistența și darurile Duhului Sfânt (Dumnezeu a suflat în el suflare de viață si s-a facut suflet viu, Gen 1-2; de asemenea, Duhul Sfânt a venit sau a plecat de la oameni în VT; de asemenea, credinciosul este născut din nou, prin Duhul Sfânt, de sus, iar 1 Cor. 15 spune că dacă am fost ca primul Adam, un suflet viu, vom fi și cum este al doilea Adam, omul din cer, Isus Hristos, care este un duh dătător de viață). Relația specială cu Duhul Sfânt care ne naște din nou și ne locuiește, este esențială în cadrul asemănării noastre cu Dumnezeu. Duhul Sfânt vine în noi individual și ne locuiește și colectiv, ca BIserică ori Templu al Duhului Sfânt. Este un singur trup – Biserica, care are un Cap și Domn – Isus Hristos, și un singur Duh care animează și înzestrează acest om cosmic, colectiv, anume Duhul Sfânt. Îngerii nu au această relație cu Duhul Sfânt care să îi locuiască și să îi lege intim și etern de Dumnezeu.

– O existență socială, colectivă, după modelul triunitar (Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt), pe care o exprimă exprimă prin relația soț-soție, părinți-copii. Omul are darul de a naște (a genera) viață superioară asemănătoare cu Dumnezeu (nu doar existență de nivel animalic, inferior), un dar pe care îngerii nu îl au. Îngerii sunt creați separat, „insular", ei nu se generează unii pe alții. Omenirea are o existență de „corp", de mare familie generată de prima pereche Adam-Eva, în care Eva a fost și ea generată de Dumnezeu din Adam, formată din Adam, așa încât, omenirea este o mare colectivitate unită, generată dintr-un singur om. În această comunitate uriașă unită, și Hristos intră fiind născut din fecioara Maria. El este Dumnezeu întrupat, vine din afara omenirii în omenire, primește un corp format de Duhul Sfânt în corpul Mariei, dar acest corp – și nu numai el, ci formatul general al ființei umane a lui Hristos este generat perfect omenește, sub influență divină, din omul / femeia Maria. Printr-o formulă unică, proprie, prin întrupare, Dumnezeu Fiul intră în omenire fără să creeze o a doua omenire, ci ca parte din aceeași omenire adamică, dar fără păcat. Fundamental, Isus nu este doar un simplu urmaș al lui Adam și al lui David, ori al Mariei, ci este Dumnezeu întrupat și în același timp, un al doilea Adam, un nou inițiator, un Cap care începe ceva nou, aduce realizarea și împlinirea umană, antropologică, și aduce între noi intervenția Duhului Sfânt, după iertarea prin jertfa de pe cruce, care ne aduce la datele de

început ale proiectului – acelea de a fi după chipul lui Dumnezeu și de a trăi prin Duhul Sfânt, cu Duhul Sfânt.

– În definirea sa socială, colectivă, omul construiește comunitatea prin familie și împărtășește aici virtuțile și chemarea la a fi oameni după chipul lui Dumnezeu, care au valorile lui Dumnezeu și își trăiesc existența în comuniune cu Dumnezeu, progresând și activând în comuniune cu Dumnezeu. Chiar dacă s-a căzut în păcat, familia rămâne laboratorul de viață și caractere prin care se multiplică omenirea și își transmite valorile. Această acțiune a familiei beneficiază de supervizarea și ghidarea divină, cel puțin în parte, de mandatul divin, în ciuda erorilor de tip ateism, păgânism, și apariția de aberații și perversiuni. Satana încearcă să distrugă familia, structura ei, relații și funcționalitatea ei. Oriunde apare credința și ascultarea de Dumnezeu, în orice forme, familia este repusă în drepturi. Oriunde se dorește distrugerea și pervertirea omenirii, familia este distrusă prin alternative nefuncționale și dezechilibrate (adulter, menaj –a-trois, poligamie, poliandrie, cupluri sau asocieri homosexuale, controlul societății asupra familiei și preluarea copiiilor etc.).

Etapele și pedagogia copilului

Vârstele și pedagogia copilului, profilul și dezvoltarea sa progresivă.

Copiii sunt un rezultat al funcționarii relației soț-soție, un rezultat pe care Biblia îl numește un „dar de la Domnul". De fapt, și soția este numită tot un „dar de la Dumnezeu" pentru soț.

Deși în diverse societăți copilul a fost socotit proprietatea familiei, sau a tatălui, el este proprietatea lui Dumnezeu, si educația și creșterea sa trebui să îl pregătească și îl ajute să devină un om care își dă seama de relația sa cu Dumnezeu și de asemănarea cu chipul divin și își conștientizează faptul că este și trăiește pentru gloria lui DUmnezeu. Deci, copiii sunt educați nu ca să devină performerii proprietate a părinților lor, ci să devină oameni în comunitate, stăpâni pe sine și responsabili de sine, fiecare în relație personală cu Dumnezeu, alături de părinții și rudele lor, de cei credincioși. Autoritatea parentală este o frumoasă pârghie de ajutare, creștere și pregătire a omului să devină un om al lui Dumnezeu. În cele din urmă, toți oamenii mântuiți vor forma umanitatea restaurată și recuperată de Dumnezeu, ca să

continue planurile sale eterne și glorioase, în strânsă legătură cu Fiul întrupat, cu Duhul Sfânt, cu Dumnezeu tatăl.

Formarea spirituală și teologică în familia creștină are în vedere aceste repere fundamentale.

Copiii îi crești și pentru tine ca părinte, și fac parte din profilul și comunitatea familiei, te interesează progresul lor, realizarea lor socială și familială, performanța lor. Îți pot aduce satisfacție sau dezamăgire. Nu trebuie abandonați niciodată, căci nici Dumnezeu nu ne-a abandonat. Ei sunt și rămân ai noștri, ai familiei, ai comunității, dar în mod fundamental îi aparțin lui Dumnezeu.

BIBLIOGRAFIE:

Austin, Rethinking parenthood

Chia, Religious education at home, parents as disciple-makers

Barton, The Family in Theological Perspective

Coles, The Spiritual Life of Children

Borgo, Spiritual Conversation with Children

Malley, Bible, Anthropology

Atkinson, Biblical and Theological Foundations for Families

http://obinfonet.ro/docs/nt-teofam/teofam-res/specific/tbnt-tipar-obaban-reeditarex.pdf

Curs 2.
Educația creștină în familie: definire, scopuri, metode, anvergură; funcționalitatea sau disfuncționalitatea familiei; relația cu educația de stat.

Educația și formarea individuală: punerea în valoare a calităților native, creare de noi abilități și dezvoltarea abilităților native; comunicarea valorilor și standardelor etice.

Lecţia 2: curs 3-4

Curs 3.
Identitatea creștină și profilul familiei și educație: teorii despre formarea personalității. Etapele dezvoltării copilului.

Jean Piaget, Genetic Epistemology, transl. E. Duckworth, N.Y., NY: The Norton Library: 1970. http://obinfonet.ro/docs/nt-teofam/lectii-teofam/lectia 3-4/Genetic Epistemology (Jean Piaget) .pdf

http://obinfonet.ro/docs/nt-teofam/lectii-teofam/lectia 3-4/Etapele dezvoltării cognitive după Piaget_ cum gândește un copil, de la primul an de viață până la adolescență.pdf

Curs 4.
Identitate de gen și spiritualitatea crestină: date biologice, psihologice și sociale; descoperirea inclinațiilor vocaționale

A.Harwood and K. Lawson (eds), Infants and Children in the Church, Five views on Theology and Ministry, Nashville, TN: B&H Academic, 2017.

1. Ce impact are păcatul asupra copiiilor și cum?
2. Cum îi tratează Dumnezeu pe cei ce mor în copilărie sau la naștere?
3. Când și cum sunt / devin copiii considerați membri ai bisericii?
4. Când și cum sunt copiii educați în doctrinele creștine?

Jason Foster, The Orthodox Church

David Liberto, The Roman-Catholic Church,

David P. Scaer, The Lutheran Church

Gregg Strawbridge, The Reformed Church,

Adam Harwood, The Baptist Church

G. Carson, T. Ellis, T. Graves, S. May, On Children's Spiritual Formation. Four Views, in M.J. Anthony (ed), Nashville, TN: B&H Academic, 2006.

Patru modele pentru înțelegerea devenirii spirituale și psihologice a copilului, așezate oarecum în progresie cronologică a dezvoltării:

1.S. May, Modelul contemplativ-reflectiv

2.G. Carlson, Modelul instrucțional-analitic

3.T. Graves, Modelul pragmatic-participator

4.T. Ellis, Modelul motivației din media și al angajării active

Lecția 3: curs 5-6

Curs 5.

Educația gnoseologică în familia creștină (mediul, contextul, experiența): interacțiuni, jocuri, limbaje, comunicare

DEZVOLTAREA COPILULUI: DATE BIOLOGICE ŞI ETAPE

http://obinfonet.ro/docs/nt-teofam/teofam-res/specific/Stan, Liliana - Dezvoltarea copilului si educatia timpurie.pdf

http://obinfonet.ro/docs/nt-teofam/lectii-teofam/lectia 5-6/Brain Facts_ A Primer on the Brain and Nervous System.pdf

ftp://obinfonet.ro/public_html/docs/nt-teofam/lectii-teofam/lectia 5-6/22 Statistics You Need to Know About Childhood Brain Development _ ZERO TO THREE.pdf

Copilul își dezvoltă enorm creierul după naștere, așa încât la 5 ani este aproximativ 90% din volumul creierului adult, iar la 7 ani este 96%. La naștere este aproximativ 26%. Faptul interesant este că la 2 ani are 50% mai multe sinapse neuronale decât un creier adult, deși reprezintă 80% din creierul adult. Creierul adult are 86 miliarde de neuroni.

Cu alte cuvinte, copilul este conceput să funcționeze în primii ani ca o incredibilă mașină de recunoaștere și adaptare la mediu, după care se debarasează de sinapsele suplimentare și se specializează pe sinapsele de funcționare în mediul dat.

Așadar, este enorm de important prin ce experiențe îți treci copilul de la 1-5 ani, cu ce comportamente, concepte și realități materiale și sufletești în confrunți.

DEZVOLTARE ȘI FORMAREA PERSONALITĂȚII

Recunoașterea chipului părinților și al fraților/surorilor și asocierea

Comunicare primară și de context, învățarea antitezelor fundamentale, naturale (materiale) și etice: cald-rece, întuneric-lumină, bine-rău, da-nu etc. Confruntări și provocări spre autonomie și contra-regulilor de ordine.

Interacțiune cu mediul: obiecte, sunete, jucării, jocuri, asocieri-echipă, imaginație de mediu, imaginare de roluri și coordonare de roluri, interacțiune în „realitatea secundă – virtuală".

Educația socială în familia creștină (roluri, ierarhii, relații): concepte, limbaje și integrare socială
Principii
Valori,
Explorări (jocuri, exerciții, activități, plimbări)
Importanța rolurilor
Cunoașterea personalității individuale a copilului – factor major în stabilirea metodelor de educație

Insuficiența prevederii umane în educație:
oricât de mult te-ai strădui și oricât de bine ai educa un copil, rămâne teren de surprize la maturitate. Oamenii au temperamente sesizabile, evaluabile, dar personalitatea se poate dezvolta cu trăsături neașteptate. Nu poți prevedea totul, ca să iei măsuri din timp. Dumnezeu dă har și creează situații de restaurare și pocăință, de încurajare a copiiilor și de pază a lor, dincolo de neajunsurile educației date de părinți.

Raportarea umană la comunitate şi nivelurile realizării ei

De la naştere, prin educaţie, şi apoi prin relaţii sociale, fiinţa umană participă la viaţa societăţii şi intră în reţeaua ei de relaţii, participând la diverse construcţii sociale (comunităţi, naţiuni, organizaţii, bresle, asociaţii etc.).

Există două numere şi două direcţii de dezvoltare atestate de biologie şi psihologie care pot informa şi forma acţiunile educative ale părinţilor în viaţa copiiilor lor.

Limitele conexiunii sociale: Numărul lui Dunbar 150 (-250)

http://obinfonet.ro/docs/nt-teofam/lectii-teofam/lectia 5-6/Calling_Dunbars_Numbers.pdf

Numărul lui Dunbar este o sinteză şi concluzie a cercetărilor sociale care arată că există un plafon al numărului de relaţii sociale semnificative pe care dezvoltăm şi le putem menţine prin exercitare continuă, semnificativă.

Paliere cognitive şi relaţii anticipatorii ale inteligenţei umane

http://obinfonet.ro/docs/nt-teofam/lectii-teofam/lectia 5-6/Self-awareness-levels.pdf

Educaţia şi pedagogia are ca scop dezvoltare percepţiei de sine şi a integrării sociale. Dumnezeu este cel care poate genera şi menţine un număr infinit de relaţii complexe. Noi putem urca pe scara aceasta, devenind constructori de relaţii, de comunitate, şi beneficiari complecşi ai relaţiei pe care Dumnezeu o are cu noi.

Iată mai multe etape sau niveluri ale conştiinţei de sine şi de alţii în viaţa unui copil, a unui om:

1.Conştient de mediu
2.Conştient de sine
3. Conştient de sine şi de interlocutor (eu-tu, bipolar)
4. Conştient de sine şi interlocutori multipli (eu-tu-el, tripolar)
5. Dezvoltarea anticipării (eu-tu-el, despre tine şi el şi mine)

Dezvoltarea multiplă a anticipării (eu, tu, el, ei, reacțiile lor când eu dezvolt relații cu tine, cu el, și cu ei sau raportat le ei, relație anticipatorie multipolară și multi-palier).

Curs 6.

REPERE ŞI EXIGENŢE SPIRITUALE ASUPRA FAMILIEI CREDINCIOASE (I): VT

Geneza și familia proiectată de Dumnezeu: asemănare, companie, multiplicare, administrare

Idealul monogam.
Noe și familia: familia integrală și monogamă, spiritualitatea unității și ascultării active de Dumnezeu. Din lumea răzvrătită și decăzută, scapă doar patru bărbați (patru puncte cardinale), un tată și trei fii, toți cu câte o singură nevastă. Nimeni din cei scăpați nu a fost poligam.

Patriarhii: familia și călăuzirea lui Dumnezeu; familia monogamă și educarea copiiilor: dezechilibrul afectiv în familie. Spiritualitatea strămoșilor în devenire, a fundamentelor. Avraam este monogam, Isaac este monogam, Iacov are două soții, printr-o înșelăciune a socrului său. Oricum, Dumnezeu se folosește de ele și de roabelor de companie ca să nască cei 12 bărbați care asigură semințiile sau triburile Israelului (Manase și Efraim, fiii lui Iosif, intră în locul lui între moștenitori și completează numărul de 12 bărbați – fii ai lui Iacov.

Naomi, Rut și Boaz – principiile familiei binecuvântate, spiritualitatea suferinței și succesului, a sărăciei și bogăției, a credincioșiei răsplătite
Primejdiile familiilor poligame pentru spiritualitatea familiei
David, Solomon, Roboam și familia: importanța educației, importanța lipsei de mustrare și limitări educative, rezultatele bogăției fără control
David se implică în educația lui Solomon, dar în cazul lui Adonia și Absalom nu a avut o prezență eficientă și atentă.
Isai și fiii săi, pe cine prețuiește Dumnezeu: spiritualitatea inimii credincioase

Isaia și familia sa: spiritualitatea măsurii umane și a credinței. Soția lui Isaia (proorocița) și copilul lor, Maher Șalal Haș-Baz, ca semn ori măsură a izbăvirii lui Dumnezeu pentru Israel.

Osea și familia sa: spiritualitatea ascultării. Osea și soția sa, fostă prostituată, ca ilustrație a iubirii lui Dumnezeu pentru Israel, care l-a părăsit, dar s-a întors până la urmă în familie. Importanța perseverenței în iubire și responsabilitate din partea soțului.

Ieremia și critica familiilor idolatre: spiritualitatea derutei idolatre
Neemia și Ezra: importanța familiilor credincioase și devotate Domnului, spiritualitatea identității, a credincioșiei (expresia „sământă dumnezeiască sau neam dumnezeiesc" se referă la familii și credincioase și descendenți credincioși) și ascultării

John Rogerson, The Family and Structures of Grace in the Old Testament, in S.C. Barton (ed), The Family In Theological Perspective, Edinburgh: T&T Clark, 1996, 25-42

http:\\obinfonet.ro\docs\nt-teofam\teofam-res\general\Barton-the family in theological perspective.pdf

Lecţia 7-8

Recapitulare.

Perioda maximei receptivități 2-3-7 ani, perioada acumulării de performanțe, și în final perioada specializării și maturizării.

Valori, experiențe, da-nu, perseverența, bucurie, comunicarea iubirii și a nevoii de disciplină, dezvoltare senzorială – motorie, comunicare de context – atmosferă, comunicare de noțiuni. Comunicare de valori etice bine-rău, corect-incorect, răsplată-pedeapsă, rugăciune.

Familia creștin-anonimă?.... De la creștinii anonimi la familii creștine anonime. Neutralitate a educației sau mai degrabă o direcție spirituală biblică asumată și transmisă. Informare sau educare – abuz educațional sau transmitere de valori tradiționale ale identității și atitudinilor posibile față de viață?

Curs 7.

NT: repere și exigențe spirituale în familia creștină.
Educația teologică în familie: spiritualitatea familiei creștine și reperele biblice majore, forme de realizare practică

Isus și Korban, Marcu 7, pilde despre familii (tați cu doi fii etc.), – cum să pui în centrul vieții și al educației, familia cu copii și părinți, așa cum poruncește Dumnezeu.
Efeseni și familia (și Coloseni) – aceeași poruncă la fel ca în Marcu 7.

1 Timotei, Tit: părinți și copii
2 Timotei – familiile din timpurile din urmă
1 Ioan: părinți, copii, tineri.
1 Corinteni 13: eram un puști, vorbeam ca un puști...
Efeseni: înălțimea staturii lui Hristos, o măsură a maturizării bisericii.

Filip si fetele sale profetese
Timotei, bunica – Lois, mama – Eunice

Curs 8.
Educația teologică în familie: individ și grup familial, profil individual și comunitar.
Educația teologică în familie: interacțiune între spiritualitate individuală și de grup.

Metode de comunicare a adevărurilor biblice
Jocuri
Povestiri
Experiențe diverse de viață spirituală: familie, grupuri, biserică, grupuri de copii, școală, concursuri.

Metafora drumului și motorului, și a destinației: sex, responsabilitate, direcție: ai o mașină bună cu motor bun și multe drumuri la dispoziție, la stânga sau la dreapta – trebuie însă să știi destinația și să fii selectiv și univoc în alegeri.

Tema:
Alegeți unul din textele NT despre părinți și copiii, și arătați în ce fel se pot aplica principiile textului ales în metodele de pedagogie actuale, pentru formarea spirituală a copilului.

Bibliografie
http:\\obinfonet.ro\docs\nt-teofam\lectii-teofam\lectia 7-8\The_New_Testament_teaching_on_family_matters.pdf

http:\\obinfonet.ro\docs\nt-teofam\lectii-teofam\lectia 7-8\Stan, Liliana - Dezvoltarea copilului si educatia timpurie.pdf

http:\\obinfonet.ro\docs\nt-teofam\lectii-teofam\lectia 7-8\Stan, Liliana - Pedagogia prescolaritatii si scoaritatii mici.pdf

http:\\obinfonet.ro\docs\nt-teofam\lectii-teofam\lectia 7-8\Kelly-Anonymous Theology Family.pdf

http:\\obinfonet.ro\docs\nt-teofam\lectii-teofam\lectia 7-8\Spiritual Conversations with Children (Lacy Finn Borgo).pdf

http:\\obinfonet.ro\docs\nt-teofam\lectii-teofam\lectia 7-8\Perspectives on Childrens Spiritual Formation 4 Views (etc.).pdf

http:\\obinfonet.ro\docs\nt-teofam\lectii-teofam\lectia 7-8\Language, Literacy, and Cognitive Development The Development and Consequences of Symbolic Communication (Jean Piaget...) .pdf